

**ИЗВЈЕШТАЈ О ОСТВАРЕЊУ ГОДИШЊЕГ ПЛАНА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ
ПРОЈЕКТА ОПШТИНЕ ГАЦКО ЗА 2021. ГОДИНУ**

Гацко, фебруар 2022. године

САЖЕТАК

Извјештај о остварењу годишњег Плана имплементације општине Гацко за 2021. годину има за циљ да омогући доношење ефикасних и ефективних одлука у вези са реализацијом стратешких приоритета у областима економског и друштвеног развоја и заштите животне средине

Планом имплементације за 2021. годину започет је рад на 20 пројеката укупне вриједности 1.780.965 КМ од чега је из буџета финансирано 1.021.815 КМ, а из вањских извора 759.150 КМ.

Рађено је у 3 области: економском сектору, друштвеном сектору и сектору заштите животне средине.

У економском сектору је започето 9 пројеката укупне вриједности 326.165,00 КМ, од чега је из буџета планирано 267.015,00 КМ, а из вањских извора 59.150,00 КМ.

Пројекти на којима је рађено у сектору економије су се односили на подршку пољопривреди, туризму, samozapošljavanju и запошљавању, као и подршку инвестицијама.

За овај сектор укупно је реализовано 237.470,00 КМ, од чега из буџета 178.320,00 КМ, а из вањских извора 59.150,00 КМ.

У области друштвеног развоја започето је 9 пројеката укупне планиране вриједности 817.300,00 КМ, од чега из буџета 717.300,00 КМ а из вањских извора 100.000,00 КМ.

Унапријеђени су услови за рад у Дому здравља као и услуге које пружа ова установа, рађено је на путној инфраструктури у градском дијелу општине као и у сеоским подручјима, а значајна средства су уложена у проширење капацитета вртића.

За овај сектор је укупно реализовано 813.300,00 КМ, од чега из буџета 713.300,00 КМ, а из вањских извора 100.000,00 КМ.

У сектору заштите животне средине започета су 2 пројеката укупне вриједности 637.500,00 КМ, од чега је из буџета планирано 37.500,00 КМ а из вањских извора 600.000,00 КМ.

Употпуности је завршен пројекат утопљавања зграде основне школе Свети Сава.

За овај сектор је укупно реализовано 637.500,00 КМ, од чега из буџета 37.500,00 КМ, а из вањских извора 600.000,00 КМ.

У току 2021.године нису били познати стратешки и секторски циљеви (израда стратегије је била у току) и припадајући показатељи напретка који су основ за праћење провођења стратегије. Ради тога није било могуће утврдити степен постигнућа задатих показатеља и то у суштини представља мањкавост овог документа. Овакав документ је прелазно рјешење. У извјештају за 2022.годину и наредне године овај недостатак ће бити отколоњен, а назив документа ће умјесто садашњег бити **Извјештај о реализацији стратегије** са тачним показатељима о оствареном напретку у односу на оно што је планирано.

1. УВОД

Циљ овог извјештаја је да на једноставан и јасан начин представи резултате имплементације пројеката које је Општинска управа проводила током 2021. године.

Његова сврха је да покрене све битне актере на размишљање и допринесе бољем доношењу одлука о стратешким приоритетима и оперативним циљевима у наредним годинама. У том смислу, овај документ садржи **налазе и закључке** који би требало да буду обавезујући за будући рад. Предлажу се мјере за побољшање процеса и резултата имплементације пројеката са нагласком на начин рада Општинске управе. Од 2023. године, овај извјештај ће обрађивати резултате имплементације Стратегије развоја општине Гацко.

У току 2021. године Општинска управа је покренула израду документа Стратегије развоја општине Гацко за период 2022-2028. пошто је предходна Стратегија престала да важи. Пројекти на којима је рађено у 2021. години су резултат настојања да се покрену процеси развоја у општини у складу са препознатим приоритетима на којима ће бити рађено и у наредном периоду.

У току 2021. године формирана је Јединица за управљање развојем (ЈУРА) као оперативно тијело за провођење пројеката у 2021. години, а у наредном периоду пројеката Стратегије развоја. Општина ће од 2022. Године припремати трогодишњи план имплементације пројеката (1+2). План имплементације само за 2021. годину је урађен као прелазно рјешење до усвајања стратегије.

Овај извјештај се односи на имплементацију приоритетних пројеката у 2021. години. Извјештај је припремљен у сарадњи са представницима свих унутрашњих организационих јединица Општинске управе.

Подаци о имплементацији се прикупљају током цјелокупног периода који покрива овај извјештај и то кориштењем Алата за праћење имплементације Стратегије - АПИС (Excel табела за праћење провођења пројеката). Подаци се анализирају, на основу чега се припрема квалитативни осврт на посматрани период, као и налази и закључци за наредни период.

2. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ

Као што је раније речено, у 2021. години није било разрађених стратешких циљева, пошто је израда стартегије била у току, али је рађено у приоритетним областима које је Општинска управа препознала као основу и за будуће развојне правце. Рађено је 3 области: економија, друштвени сектор и заштита животне средине што је у складу са матеодологијом по којој је рађена стратегија. Број пројеката на којима је рађено је 20, укупне процијене вриједности 1.780.965,00 КМ. Употпуности је реализовано 12, а дјелимично 8 пројеката.

УКУПНО СВИ СЕКТОРИ				
ПРЕГЛЕД (у потпуности и дјелимично реализовани пројекти)	Број пројеката	Укупно	Из буџета	Из екстерних извора
ПЛАНИРАНО				
А. Укупан број планираних пројеката	20	1.780.965,00	1.021.815,00	759.150,00
% структура финансирања од А			57,37%	42,63%
У РЕАЛИЗАЦИЈИ				
Б. Укупан број у потпуности или дјелимично реализованих пројеката	20	1.688.270,00	929.120,00	759.150,00

% у потпуности или дјелимично реализованих пројеката (од А)	100,00%	94,80%		
%структура (од Б)			55,03%	44,97%
В. Укупан број дјелимично реализованих пројеката	8	545.305,00	545.305,00	-
% дјелимично реализованих пројеката (од А)	40,00%	30,62%		
% структура (од В)			100,00%	0,00%
Г.Укупан број у потпуности завршених пројеката	12	1.142.965,00	383.815,00	759.150,00
% у потпуности реализованих пројеката (од А)	60,00%	64,18%		
% структура (од Г)			33,58%	66,42%

2.1.Кључни пројекти економског сектора

У овом сектору средства су реализована кроз мјере, пројекте као и подршку инвестицијама. Рађено је на 9 пројеката и мјера **укупне вриједности 326.165,00 КМ, при чему је из буџета обезбјеђено 267.015,00 КМ а из вањских извора 59.150,00 КМ.** У наставку је табеларни преглед о броју пројеката и средствима која су утрошена за провођење истих.

ју

Економски сектор (ЕС)				
ПРЕГЛЕД (у потпуности и дјелимично реализовани пројекти)	Број пројеката	Укупно	Из буџета	Из екстерних извора
ПЛАНИРАНО				
А. Укупан број планираних пројеката	9	326.165,00	267.015,00	59.150,00
% структура финансирања (од А)			81,87%	18,13%
У РЕАЛИЗАЦИЈИ				
Б.Укупан број у потпуности или дјелимично реализованих пројеката	9	237.470,00	178.320,00	59.150,00
% у потпуности или дјелимично реализованих пројеката (од А)	100,00%	72,81%		
%структура (од Б)			75,09%	24,91%
В. Укупан број дјелимично реализованих пројеката	3	149.305,00	149.305,00	-
% дјелимично реализованих пројеката (од А)	33,33%	45,78%		
% структура (од В)			100,00%	0,00%
Г.Укупан број у потпуности завршених пројеката	6	88.165,00	29.015,00	59.150,00
% у потпуности реализованих пројеката (од А)	66,67%	27,03%		
% структура (од Г)			32,91%	67,09%

Највећа инвестиција у 2021. години је је **изградња продајног објекта предузећа Корт.** Укупна вриједност инвестиције је преко 3.000.000 КМ. Општина је обезбиједила прикључке струје за читаву радну зону Канал (трафостаница вриједна 57.000 КМ), као и воду (5.000 КМ) и канализацију (30.000 КМ). Почетак рада се очекује у априлу и биће запослено око 30 људи.

Пољопривредна производња је подржана кроз **редовне мјере подстицаја у износу од 144.183,00 КМ.** Издвојена су средства за **генотипизацију гатачког говечета у износу од 30.000,00 КМ,** а ова активност је реализована у сарадњи са Институтом за генетска истраживања из Бања Луке са циљем уписа **гатачког говечета у свјетски регистар раса стоке.** За

поменути износ је урађена анализа генотипа код 50 говеда са подручја наше општине, а 5 говеда задовољава стандарде за упис у регистар (преко 85% гена гатачког говечета). Опредјељење општине је да се и у наредном периоду издвајају средства из буџета за ову намјену до окончања процеса уписа односно до откривања броја грла које имају поменути заступљеност гена.

Као редована мјера и у 2021. подржана је **Регионалана сточна изложба износом од 13.750,00 КМ.**

Пчеларска производња је подржана кроз реализацију пројекта са Виадинариком (пројекат УНДП реализован путем такмичарског јавног позива) и Удружењем пчелара Гацко. Укупна вриједност пројекта је била **11.645,00 КМ**, од чега је општина издвојила **5.465,00 КМ** а Виадинарика **6.180,00 КМ**. Набављено је **6 парних топионика воска** за чланове удружења и **60 канти** од инокса за складиштење меда.

Изградња трафо станице у пословној зони Канал, пројекат вриједан 75.000,00 КМ је започет у 2021.години, а до сада је реализовано **око 58.000,00 КМ**. Након завршетка поменутог трафоа, привредни субјекти у тој зони ће добити могућност прикључење на електро мрежу. Предвиђа се да ће ту бити смјештено најмање још 3 корисника.

Отварање нових радних мјеста (самозапошљавање) је подржано кроз пројекат у сарадњи са ИМПАКТ фондацијом. На основу споразума који је потисан почетком године општина је обезбиједила **15.000,00 КМ** а фондација **25.000,00 КМ**. Пројекат је подржао **5 предузетничких идеја** и то 2 у области пољопривредне производње, једну у области производног занатства и 2 у области услуга. Средства у износу од по 5.000,00 КМ ће бити додијељена особама са поменутим пословним подухватима уз обавезу да се региструју код надлежних установа .

Општина је у 2021.години припремила **Правилник о додјели подстицајних средстава за запошљавање и развој привреде општине Гацко, и издвојила властита средства у износу од 150.000 КМ**. Средства су реализована у износу од **61.305 КМ**, а подржано је 11 пословних подухвата. Средства су доступна за физичка и правна лица која кроз своје активности за циљ имају отварање нових и одрживих радних мјеста, те за набавку основних средстава које доприносе отварању радних мјеста. Опредјељење је да се подстицаји додјељују и у наредним годинама.

Након потписивања уговора између општине и корисника средстава почиње период надзора. Надзор над додијељеним средствима траје 24 мјесеца за запошљавање и самозашњавање а надзор за износе додијељене за основна средства траје 36 мјесеци. Надзор ће вршити посебна комисија, а корисници средстава су дужни да свака 3 мјесеца ураде извјештај и доставе документацију која потврђује њихов статус по основу кога су средства додјељена. Предвиђене су и теренске посјете корисницима средстава ради провјере навода из извјештаја. Свака злоупотреба средстава предвиђа раскид уговора, враћање средстава општини и забрану пријаве на јавне позиве које расписује општина у трајању од 5 година.

Подршка **развоју туризма** је остварена кроз провођење пројекта са Виадинариком (пројекат УНДП реализован путем такмичарског јавног позива за подручје БиХ) и ПД Волујак вриједан **20.350,00 КМ** од чега је општина обезбиједила **3.350,00 КМ**, а Виадинарика **17.000,00 КМ**. Унапријеђени су смјештајни капацитети у планинарском дому на Папином долу набавком намјештаја, те набавком соларних панела за напајање електричном енергијом и гријање техничке воде.

2.2.Кључни приоритети друштвеног сектора

У области друштвеног сектора пружена је подршка јавним установама, а рађено је и на сређивању путне инфраструктуре у граду и сеоским подручјима. Покренуто је 9 пројекта **укупне процијењене вриједности 817.300,00 КМ**. Из буџета је обезбијеђено **717.300,00 КМ** а из вањских итвора **100.000,00 КМ**.

У наставку је табеларни преглед о броју пројеката и средствима која су утрошена за провођења истих.

Друштвени сектор				
ПРЕГЛЕД (у потпуности и дјелимично реализовани пројекти)	Број пројеката	Укупно	Из буџета	Из екстерних извора
ПЛАНИРАНО				
А. Укупан број планираних пројеката	9	817.300,00	717.300,00	100.000,00
% структура финансирања (од А)			87,76%	12,24%
У РЕАЛИЗАЦИЈИ				
Б.Укупан број у потпуности или дјелимично реализованих пројеката	9	813.300,00	713.300,00	100.000,00
% у потпуности или дјелимично реализованих пројеката (од А)	100,00%	99,51%		
%структура (од Б)			87,70%	12,30%
В. Укупан број дјелимично реализованих пројеката	4	358.500,00	358.500,00	-
% дјелимично реализованих пројеката (од А)	44,44%	43,86%		
% структура (од В)			100,00%	0,00%
Г.Укупан број у потпуности завршених пројеката	5	454.800,00	354.800,00	100.000,00
% у потпуности реализованих пројеката (од А)	55,56%	55,65%		
% структура (од Г)			78,01%	21,99%

Пројекат **реконструкције гријања у ДЗ "Др. Саво Бумбић"** чија је вриједност **100.000,00 КМ** је у потпуности завршен. Урађена је замјена котла, грађевински радови у котловници и на димњаку, а било је и радова унутар саме зграде. Систем гријања је значајно унапријеђен чиме су побољшани услови за рад. Пројекат је у потпуности финансиран из буџета општине.

За исту установу је извршена и **Набавка имуно-анализатора** вриједности **7.000,00 КМ**. Ради се о вишенамјенском апарату који има могућност да врши серолошко и антигенско тестирање на Ковид 19. За ову врсту услуге грађани Гацка су до сада ишли у Требиње. Услуга је јефтинија него Требињу. Пројекат је у потпуности финансиран из буџета општине.

У ЈУ Дјечији вртић Гацко урађена је доградња простора површина 115 м², што је повећало капацитет установе за педесетеро дјеце. У 2021 пројекат је завршен 95 % а укупна вриједност пројекта је **175.000,00 КМ**. Кабинет председнице Републике Српске је обезбиједио **50.000,00 КМ** за овај пројекат.

Асфалтирани су прилази установама и јавним предузећима: СШЦ "Перо Слијепчевић", стадиону ФК Младост, ДЗ "Др. Саво Бумбић" и ЈП "Комус". Вриједност радова је износила **100.000,00 КМ**, а пројекат су у потпуности финансирани Путевима Републике Српске.

У Асфалтирање путева у Грачаници и Дражљеву је у потпуности финансиран из буџета и вриједност пројекта износи **196.500,00 КМ**. Урађено је 1100 метара главног пута, ширине 3 метра и 1250 метара прикључних путева ширине 2,75 метара.

Асфалтирање улице Алексе Јакшића је у потпуности завршено средствима из буџета у износу од **206.200,00 КМ**. Асфалтирано је 985 м улице просјечне ширине 3,5 м.

Санација локалних путева и инфраструктуре у МЗ Фојница, Жањевица, Автовац и Степен је у потпуности финансирано из буџета општине. Вриједност ових радова је **35.000,00 КМ** од чега је у 2021. извршено **17.500,00 КМ** радова. До сада је у МЗ Фојница урађена дјелимична санација локалног макадамског пута на дужини од 11 километара, а у МЗ Жањевица је урађена дјелимична санација локалног пута у дужини 3 км.

Уређење трга Саве Владиславића укупне уговорене вриједности **361.374,00 КМ** је такође започето у 2021. години. Радови се одвијају по плану, а до сад попложено је 480 метара квадратних платоа трга вриједности **140.000,00 КМ**. Радови се у потпуности финансирају из буџета.

Регулација бујичног потока Беротина је започета у 2021. години. Уговорена вриједност радова је **164.266,00 КМ**. До сада су урађени припремни радови, чишћење корита, провјера прикључака, уклањање стабала у вриједности од **35.000,00 КМ**. Радови се финансирају из буџета општине.

2.3. Кључни пројекти у заштити животне средине

У сектору заштите животне средине за 2021. годину урађено је на 2 пројекта укупне вриједности **637.500,00 КМ**. Проведена је и активност уклањања дивљих сметлишта. Највише средстава је обезбијеђено из вањских извора. У наставку је табеларни преглед о броју пројеката и средствима која су утрошена за провођења истих.

Заштита животне средине				
ПРЕГЛЕД (у потпуности и дјелимично реализовани пројекти)	Број пројеката	Укупно	Из буџета	Из екстерних извора
ПЛАНИРАНО				
А. Укупан број планираних пројеката	2	637.500,00	37.500,00	600.000,00
% структура финансирања (од А)			5,88%	94,12%
У РЕАЛИЗАЦИЈИ				
Б. Укупан број у потпуности или дјелимично реализованих пројеката	2	637.500,00	37.500,00	600.000,00
% у потпуности или дјелимично реализованих пројеката (од А)	100,00%	100,00%		
% структура (од Б)			5,88%	94,12%
В. Укупан број дјелимично реализованих пројеката	1	37.500,00	37.500,00	-
% дјелимично реализованих пројеката (од А)	50,00%	5,88%		
% структура (од В)			100,00%	0,00%
Г. Укупан број у потпуности завршених пројеката	1	600.000,00	-	600.000,00
% у потпуности реализованих пројеката (од А)	50,00%	94,12%		
% структура (од Г)			0,00%	100,00%

Санација зграде ОШ "Свети Сава" Гацко је употуности завршена и финансирана је од стране Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију Владе Републике Српске. Вриједност пројекта је **600.000,00 КМ**, а урађена је фасада површине 2182 м², реконструисан је систем гријања и кров на котловници и згради.

Реконструкција секундарне мреже постојећег водовода у сарадњи са ЈП Водовод је употуности финансиран из буџета општине у износу од **37.500,00 КМ**. Реална процјена је да је резултат 9 интервенција на секундарној мрежи мјесечна уштеда воде од око преко 10.000 кубика на мјесечном нивоу. Само на једном мјесту у граду (бивша градска кафана) дневни губитак воде је био преко 50 м³.

Рађено је и на **уклањању дивљих депонија, али средства која су утошена нису унесена у АПИС због малог износа средстава (око 2.000,00 КМ) што је утрошено на кесе за смеће, освјежење за учеснике**. Због лошег времена радови су почели нешто касније у априлу. Учествовало је преко 200 представника Општинске управе, свих јавних установа, спортских клубова, удружења и грађана Гацка. РИТЕ Гацко и Термоградинг су обезбиједили камионе за одвоз отпада, а ЈП Водовод скип за утовар. Уклоњено је преко 20 дивљих сметљишта, а преко 150 тона отпада које је одложено на депонију. Дјелимично су очишћена 2 путна правца Гацко-Чемерно и Гацко-Корита.

2.4.Листа вишегодишњих пројеката у којима општина учествује од 2021.године

ИМПАКТ фондација 2021-2022 – тема : самозапошљавање, вриједност за 2021. годину 40.000 КМ, донатор 25.000 , општина 15.000 КМ Већина активности завршена. Додјела средстава за 5 корисника у 2022.

УНДП Релоад2 (2021-2024) - тема: подршка пројектима удружења грађана - вриједност донације најмање 210.000 КМ за 3 године што зависи од средстава које је општина спремна да обезбиједи. Однос средстава општина донатор 50% : 50%. Број пројекта није ограничен. Реализација почиње у 2022.години.

УНДП МЕГ (2021-2024) – тема: подршка ЈП Водовод. Могући износ средстава који ЈП Водовод може добити је до 180.000 УСД или око 310.000 КМ. За ова средства општина се такмичи са 5 ЈЛС и 2 града са подручја Херцеговине. Средства ће бити доступна од 2023.године, а износ ће зависти од напретка који општина оствари у 2022.години по темама које су унапријед одређене пројектним документом и уговором потисаним са МЕГ пројектом.

За сваки од поменутих пројекта именовани су тимови за провођење на челу са координаторима.

2.5.Реализовани завршени пројекти са међународним донаторима

Два пројекта са Виадинарика: подршка развоју туризма. Добритник средстава Удружење планинара Волујак – вриједноист донације 17.000 КМ. Општина обезбиједила подршку у износу од 3.350 КМ; подршка развоју туризма- производња хране на бијелој стази. Добитник средстава Удружење пчелара – вриједност донације 6.150 КМ. Општина обезбиједила подршку у износу од 5.465 КМ.

2.6. Донације

Двије донације од пројекта Виадинарика - због успјешно реализованих пројекта на подручју општине додијељена је опрема вриједна преко 6.000 КМ. (2 моторне пиле, 2 тримера, аку бушилица са батеријама , машина за копање рупа у земљи, 2 маказе за сјечење грана, четке , фарба за обиљежавање стаза, рукавице);

Донација 4 продајна рекламна штанда од дрвета у вриједност преко 6.000 КМ.

3. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ КАПАЦИТЕТИ ОПШТИНСКЕ УПРАВЕ И САРАДЊА СА БИТНИМ АКТЕРИМА

Поред процеса израде Стратегије локалног развоја, формирана је Јединица за управљање развојним активностима (ЈУРА). ЈУРА је задужена за активности стратешког планирања, имплементацију развојних пројеката и мјера, праћење и вредновање имплементације Стратегије локалног развоја и извјештавање. Чине је запослени из свих организационих јединица, а координацију рада тијела врши кабинет начелника. Ово је прелазно рјешење до израде нове систематизације која се планира у 2022. години, али је и новом систематизацијом предвиђено да ЈУРА постоји и обавља све предвиђене послове. Нова систематизација треба да унаприједи рад Општинске управе и да одговори на захтјеве пројектног приступа у рјешавању проблема у заједници. У том смислу су предвиђене и обуке запослених у Општинској управи које су једним дијелом организоване и у 2021. години.

У погледу имплементационих капацитета осталих актера (пословни сектор, организације цивилног друштва и друге институције које су корисници буџетских средстава) може се закључити да је ситуација слична као и у Општинској управи. Уопштено гледајући, Општинска управа, сектор цивилног друштва као и јавне установе имају слабе капацитете за привлачење средстава и имплементацију пројеката. Због тога, неопходно је развијати њихове капацитете у том смјеру за што је добра прилика и учешће општине у РелоАД 2 пројекту, као и у осталим пројектима које је успјела обезбиједити у 2021. години.

Општинска управа и све јавне установе који су потрошачи буџета имају превелики број запослених (наслеђе предходне власти) што свакако утиче на недостатак средстава које је потребно издвојити за провођење пројекта. У прилогу је табела са износима за плате Општинској управи и јавним установама у 2021. години.

Износи средстава који су издвојени за плате у 2021.

Установа/јавна установа	Бр.зпослених	Износи за плате за 2021. Годину у КМ
Општинска управа	142	3.240.000,00 КМ
РАДИО	10	190.000,00 КМ
ВРТИЋ	33	520.256,00 КМ
Т.Организација	26	360.000,00 КМ
КСЦ	28	414.300,00 КМ
ЗЗ ГАЦКО	7	95.000,00 КМ
ЦСР	15	236.850,00 КМ
	261	5.056.406,00

4. НАЛАЗИ, ЗАКЉУЧЦИ

Налази:

- Организација Општинске управе је неефикасна и не може да одговори на потребе заједнице, поготову кад је у питању пројектни приступ у рјешавању проблема и привлачењу средстава из вањских извора.
- Општинска управа и све јавне установе троше превише средства за плате, а приходи јавних уснова су занемариви.
- Буџетска средства за реализацију пројекта су исувише мала (просјечно око 10% до 12% укупног буџета) имајући у виду потребу заједнице и неријешене значајне инфраструктурне проблеме са којима се заједница суочава (вода, канализација, спортска дворана).
- Начин додјеле средстава НВО, МЗ и осталим субјектима се не врши по унапријед одређеним и јасним критеријима, нити је заснован на реалним принципима који гарантују транспарентност и потуни надзор над трошењем средстава, као и постизање дугорочних и одрживих резултата.

Закључци:

- Посебну пажњу посветити провођењу Старегије развоја која је по Закону о стратешком планирању Републике Српске кровни плански документ која обједињује све остале планске документе укључујући и ПКИ. С тим у вези сви чиниоци извршне и законодавне власти приликом израде и усвајања буџета морају да узму у обзир овај документ.
 - Обезбиједити додатна средства за развој пољопривреде онако како је предвиђено у Старегији. Недопустиво је да област која створи 8 мил. КМ нове вриједности има подстицаје у износу од само 140.000 КМ, при чему се пољопривредом бави преко 300 домаћинства.
 - Покренути и завршити нову систематизацију општинске управе у циљу стварања учинковитог и рационалног система управљања ресурсима који стоје на располагању: финансијским, људским и материјалним као и природним ресурсима којима општина располаже. Циљ мора бити остварење резултата и постизања показатеља развоја који су одређени документом Старегије.
 - Уложити веће напоре на привлачењу средстава из вањских извора што је непосредно повезано са предходном и следећом препоруком. Привлачење средстава из вањских извора је непосредно повезано са износом средстава које је општина у стању да обезбиједи из буџета и у директној је пропорцији са истим.
 - Смањити износе средстава које се издвајају за плате Општинске управе и свих буџетских корисника и преузмјерити их у провођење пројекта. **ВАЖНО: За провођење пројекта неопходно из буџета издвојити 25% буџета (око 3 мил. КМ) како би степен провођења стратегије био прихватљив тј. преко 85%. Ово произилази из Финансијске пројекције која је саставни дио Старегије развоја општине Гацко 2022-2028.**
 - Установити систем додјеле средстава НВО, МЗ и осталим субјектима са јасно унапријед утврђеним критеријумима добре праксе у којима се мора уградити и дио
-

властитиг учешћа истих. То ће у великој мјери унаприједити управљање средствима, повећати износе средстава за пројекте, те смањити притисак на буџет. Увести јасан и ригорозан систем контроле утрошка средстава и извјештавања корисника о истим , укључујући финансијски и наративни дио.

- Унаприједити комуникацију Општинске управе са ЈУи ЈП кроз редовне састанке на којима се изналазе рјешења за конкретне проблеме у заједници. Утврдити јасне развојне правце за ЈУ и ЈП који су усклађени са документом Стратегије.

Обрађивач
Јединица за управљање
развојним активностима

Предлагач
НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ
